

dr hab. Mirosława Jarmołowicz
prof. Akademii Sztuki w Szczecinie
Dziedzina: sztuka
Dyscyplina: sztuki plastyczne
i konserwacja dzieł sztuki

Szczecin, 13.06.2022

**Recenzja w przewodzie o nadanie stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki
dla dr Mikołaja Stankowskiego**

**Zlecniodawca recenzji:
Uniwersytet Artystyczny im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu,
na podstawie uchwały NR H / 36 / URNiJK / 2020-2021 z dnia 29 czerwca 2021 r. Uczelnianej Rady
do Spraw Nauki i Jakości Kształcenia.**

Recenzja została przygotowana w związku z powołaniem mojej osoby w skład komisji habilitacyjnej do przeprowadzania postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego Panu dr Mikołajowi Stankowskiemu oraz powierzenia mi funkcji recenzenta przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów w postępowaniu habilitacyjnym wszczętym przez Radę Wydziału Architektury Wnętrz i Scenografii Uniwersytetu Artystycznego im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu.

Postępowanie prowadzone jest w dziedzinie: sztuki, w dyscyplinie: sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

Podstawę prawną stanowi ustawa z dn. 14 marca 2003r. z późniejszymi zmianami o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz przepisy rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz.U. z 2018 r. poz.261).

Niniejsza opinia została sporządzona na podstawie dokumentacji przedłożonej przez habilitanta:

katalog 01 zawierający:

- Wniosek z dnia 10.03.2021 r. o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie Sztuka, w dyscyplinie Sztuki Plastyczne i Konserwacja Dzieł Sztuki,
- Kopię dokumentu potwierdzającego posiadanie stopnia doktora,
- Informację o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych lub artystycznych,
- Autoreferat w języku polskim i angielskim,
- Wykaz zrealizowanych osiągnięć projektowych i artystycznych po uzyskaniu stopnia doktora,
- Wykaz aktywności naukowej,
- Wykaz aktywności organizacyjnej,
- Wykaz aktywności dydaktycznej,

katalog 02 zawierający:

- Osiągnięcie projektowe: *Projekt wnętr głównej siedziby firmy LDLC w Limonest koło Lyonu we Francji,*

katalog 03 zawierający:

- Projekty i realizacje w latach 2013 – 2020,

katalog 04 zawierający:

- Pracę dydaktyczną w latach 2013 – 2020.

1. Posiadane dyplomy oraz historia zatrudnienia.

Dr Mikołaj Stankowski (ur.1979 w Poznaniu) jest absolwentem Wydziału Architektury i Wzornictwa Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu, którą ukończył z wyróżnieniem w 2005 roku. Na tymże wydziale w 2013 roku uzyskał stopień doktora sztuki w dziedzinie sztuk plastycznych i dyscyplinie sztuk projektowych na podstawie przedstawionej rozprawy doktorskiej: *Indywidualizacja przestrzeni wnętrz hotelowych a standardy projektowe*, w której promotorem był prof. Wiesław Krzyżaniak, a recenzentami dr hab. Natalia Bąba Ciosek oraz prof. nadzw. Stanisław Gnacek.

Pracę naukowo - dydaktyczną rozpoczął w 2005 roku na Wydziale Architektury Wnętrz i Wzornictwa poznańskiej Akademii Sztuk Pięknych (obecnie Uniwersytet Artystyczny im. Magdaleny Abakanowicz) początkowo jako asystent, a następnie od października 2013 r. jako adiunkt w Pracowni Architektury Wnętrz. W ramach pracy dydaktycznej prowadził samodzielnie zajęcia z przedmiotów: *Projektowanie wnętrz*, *Projektowanie wstępne*, *Wystawiennictwo*, *Marketing w projektowaniu*. Od października 2018 prowadzi samodzielnie zajęcia z przedmiotów: *Projektowanie wnętrz*, *Projektowanie architektoniczne* oraz *Marketing w projektowaniu*.

Od października 2020 roku pełni obowiązki kierownika pracowni Architektury Wnętrz III UAP.

Aktualnie kieruje zespołem projektowym *Stankowski Studio* oraz prowadzi założoną w 2017 r. firmę *Basta Designs*.

2. Ocena dorobku twórczego.

Habilitant w swoim dziesięciostronicowym autoreferacie opisuje źródła swoich fascynacji i zainteresowań artystycznych, które chłonął z atmosfery domu rodzinnego, środowiska artystów i architektów, w którym od dziecka uczestniczył. Architektura stała się jego pasją, którą analizuje obserwując współczesne zjawiska, nowatorskie rozwiązania, jak też panujące mody.

Zwraca uwagę na antysemantykę współczesnej architektury, która stosuje te same środki wyrazu do różnych treści, znaczeń i funkcji obiektów. Jak słusznie zauważa, to modernizm wprowadził nową estetykę, która pozbawiając architekturę detalu, wszystkiego co zbędne – stała się dla niektórych projektantów pułapką prowadzącą do rozwiązań formalnych, pozbawionych cech różnorodności i odmiennych znaczeń, a często rozwiązań zgodnych z „modną stylizacją”.

Jak pisze: cyt.: *Uważam, że prawdziwą miarą dobrego projektanta jest umiejętność tworzenia przestrzeni różnych. Gdy jest to uzasadnione – pełnych detalu, koloru, szaleństwa nawet, innym razem do granic wyczyszczonych, ascetycznych.*¹

Rozpoznawalny kod znaczeniowy, obowiązujący przez wieki – czyli różnorodna forma i treść w odniesieniu do różnych funkcji, np. domu mieszkalnego, świątyni, ratusza itp. przestały istnieć. Rozwiązania formalne stają się podobne poprzez stosowanie tych samych środków wyrazu dla wyrażenia różnej treści i symboliki oraz odniesień semantycznych wnętrz, przez co architektura staje się pozbawiona znaczeń.

Jako przykład habilitant przedstawia fotografie współczesnego muzeum sztuki, kaplicy i wnętrza rezydencji prywatnej, w których projektanci, mimo różnorodnych funkcji, znaczeń i symboliki – stosują niemal te same środki formalne, tworząc wnętrza bez rozpoznawalnej symboliki i treści.¹

W katalogu 03 habilitant prezentuje efekty swojej pracy projektowej i artystycznej - sześć projektów przed uzyskaniem stopnia doktora w czerwcu 2013 roku oraz dwadzieścia trzy projekty po uzyskaniu stopnia doktora do 2020 roku.

Na szczególną uwagę zasługują trzy realizacje, które są próbą nadania zaprojektowanym wnętrzom znaczeń. Pierwsza z nich to rewaloryzacja dawnej sali wykładowej na Salę Senatu UAM realizowana w zespole *Stankowski Studio*. Dr Mikołaj Stankowski jest autorem witrażu będącego wielowarstwową kompozycją złożoną z symboli naukowych i kulturowych, grafiką nasyconą symboliką, a jednocześnie współczesnym znakiem odnoszącym się do przeszłości. Idea projektowa Sali Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu symbolizującej dostojeństwo, znaczenie i moc nauki, jej ciągłości i tradycji - niezwykle zyskuje dzięki autorskiej koncepcji witraża, kumulującego ideę spójności współczesnej sztuki i nauki z przeszłością.

1. Katalog 01, AUTOREFERAT, str. 8

Drugą realizacją będącą ciekawym przykładem poszukiwania znaczeń i napięć we wnętrzach jest projekt wnętrz w zabytkowym pałacu w Jankowicach, adaptowanym na Samorządową Szkołę Muzyczną i Gminny Ośrodek Kultury.

Projekt, będący adaptacją pałacowych wnętrz na siedzibę szkoły muzycznej, wykonywany pod nadzorem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu stanowił trudne wyzwanie pogodzenia historycznych wartości obiektu z ukazaniem bogactwa i atmosfery muzyki w jej wielowątkowości i spontaniczności. Poprzez przywołanie odniesień do znaczeń muzycznych, struktur wizualnych nawiązujących do kompozycji muzycznych, efektu ruchu poprzez dynamikę elementów wyposażenia, aż wreszcie poprzez zastosowanie artystycznie przetworzonych reprodukcji starych rycin o tematyce muzycznej – wnętrza uzyskują nową współczesną wartość semantyczną przy jednoczesnym poszanowaniu ich wartości historycznej.

Następną realizacją jest projekt wnętrz głównej siedziby firmy LDLC w Limonest koło Lyonu we Francji, opisaną szczegółowo w katalogu 02 jako dzieło habilitacyjne, które - jak pisze autor - najpełniej wyraża jego ideę budowania znaczeń w architekturze.²

Habilitant prezentuje szerokie spectrum możliwości i zainteresowań projektowych: poczynając od projektu mebli, w tym foteli i krzeseł do Sali Senatu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, mebli dla psów, mebli wnętrzarskich, jak biblioteki, kontuary, garderoby, regały, gabloty, kasy sprzedażowe, wyspy sprzedażowe, poprzez projekty łazienek, gabinetów lekarskich, wnętrz domów, mieszkań prywatnych, apartamentów wakacyjnych, ośrodków turystycznych, aż po projekty wnętrz użyteczności publicznej, w tym wnętrz firm, szkół, sklepów, kaplicy w zakładzie karnym, adaptacji obiektów zabytkowych na cele użyteczności publicznej. Dr Mikołaj Stankowski podejmuje też wyzwania z zakresu projektów graficznych (ryciny o tematyce muzycznej), witraży (Sala Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu).

Projekty i realizacje wskazane w katalogu 03 ukazują autora jako osobę konsekwentnie poszukującą poprzez rozwiązania formalne treści znaczeniowych, z całym bogactwem symboli i archetypów oraz świadczą o wszechstronności i szerokich zainteresowaniach projektowych habilitanta, a także - co jest szczególnie warte podkreślenia - o szczególnej dbałości o detal we wnętrzach.

Dorobek projektowy, poparty konsekwentnie realizowaną ideą budowania znaczeń jest spójną, intelektualną i godną uznania drogą poszukiwań twórczych.

3. Ocena dorobku dydaktycznego, organizacyjnego i naukowego.

W katalogu 04 habilitant prezentuje prace studenckie, które były wykonywane w ramach przedmiotów *Wystawiennictwo*, *Projektowanie wnętrz* oraz *Projektowanie architektoniczne* w zakresie projektów semestralnych oraz jako dyplomy licencjackie i prace plenerowe. Te ostatnie prezentują wysoki poziom różnorodnej interpretacji obrazu, znajomość różnych technik plastycznych i biegłość rysunkową studentów.

Jednakże prezentacja prac studenckich w katalogu 04 jest niespójna graficznie ze względu na bardzo różne skale przedstawienia projektów - od prezentacji jednej pracy na dwóch stronach katalogu, po niemal w ogóle nieczytelne fotografie prac studenckich z przedmiotu *Projektowanie architektoniczne*³.

W katalogu 01 (*Autoreferat*) habilitant prezentuje wykaz swojej aktywności naukowej, organizacyjnej i dydaktycznej w latach 2014 - 2020. W pracy dydaktycznej wyróżnia się znaczącą aktywnością organizacyjną, organizując dwadzieścia dwie wystawy studentów, prowadząc pięć plenerów, pięć warsztatów dla studentów Architektury Wnętrz.

2. Katalog 02, PROJEKT WNĘTRZ GŁÓWNEJ SIEDZIBY FIRMY LDLC W LIMONEST KOŁO LYONU WE FRANCJI, str. 4

3. Katalog 04, str.88- 89

W zakresie pracy dydaktycznej we wskazanym okresie był recenzentem 28 dyplomów licencjackich oraz 24 dyplomów magisterskich. W 2020 roku był promotorem pięciu dyplomów licencjackich oraz pięciu prac licencjackich teoretycznych, a także promotorem pomocniczym w dwóch przewodach doktorskich przeprowadzonych na Uniwersytecie Artystycznym w Poznaniu na Wydziale Architektury Wnętrz i Scenografii w latach 2014- 2018.

Od 2014 do 2020 roku pełnił szereg funkcji związanych z działalnością organizacyjną: był członkiem komisji dyplomowych, konkursowych, wydziałowej komisji wyborczej, kuratorem wystaw.

Aktywność organizacyjna na rzecz Uczelni została doceniona poprzez przyznanie dr Mikołajowi Stankowskiemu Nagrody Rektorskiej w 2015 roku.

W ramach dorobku naukowego w latach 2014- 2019 habilitant prezentował swoje artykuły, publikacje i monografie w kilku wydawnictwach, a w szczególności w cyklicznym wydawnictwie pokonferencyjnym *MEDEA - Symposium on Art/Science/Technology*.

Brał również corocznie od 2016 roku do 2019 roku udział w międzynarodowej konferencji MEDEA, będąc również członkiem komitetu organizacyjnego.

Dorobek dydaktyczny, organizacyjny i naukowy oceniam jako zadawalający.

4. Ocena dzieła habilitacyjnego

Projekt wnętrz głównej siedziby firmy LDLC w Limonest we Francji został wskazany jako główne osiągnięcie w przewodzie habilitacyjnym. Jak uzasadnia autor - projekt dotyczył kwestii szczególnie dla niego istotnych – budowania znaczeń w projektowaniu wnętrz⁴.

Projekt obejmuje aranżacje wnętrz siedziby firmy francuskiej spółki giełdowej zajmującej się handlem internetowym, sprzedają sprzętu komputerowego i multimedialnego. Siedziba mieści się w kompleksie trzech budynków na terenie o powierzchni około 1 ha, a zadaniem projektowym stała się kreacja ogólnej atmosfery wnętrza kompleksu.

W początkowej fazie projektowanie obejmowało wnętrze głównego holu w strefie wejścia, określonego przestrzennie i konstrukcyjnie. Powstało kilkadziesiąt wersji koncepcji, dotyczących układów funkcjonalnych, rozwiązań formalnych, przestrzennych, kolorystycznych, materiałowych, fakturowych w celu budowania znaczeń opartych o wartości określające swoistą filozofię firmy: „*Zuchwałość, Pasja, Bliskość, Solidarność i Przyjemność*”.

Studium ewaluowało poprzez dosłowne interpretacje (wyrażenie pojęć z użyciem ręki), poprzez kolejne uproszczenia, aż do lapidarnych form i znaków graficznych. Przypisanie koloru do haseł, które stały się ideą przewodnią – było również bazą do tworzenia wzorników kolorów i materiałów.

Próby wyrażania plastycznego tych pojęć stały się szerokim studium poszukiwań formalnych, języka znaków i syntezy semantycznej, od form rzeźbiarskich, po analizę dynamiki linii skośnych.

Aranżacja holu na etapie szukania konkretnych form i wyposażenia poprzez interpretację przestrzenną pierwotnej idei form płaskich wyrażających w kilku słowach filozofię firmy – dały oryginalne i dynamiczne rozwiązania, oparte o graficzną symbolikę linii, ich rytmu, kierunku, zaskakujących zderzeń i odniesień.

Wybór wariantu graficznego zaproponowanego do strefy głównego holu stał się bazą do projektowania przestrzeni wnętrza w pozostałych strefach siedziby firmy Groupe LDLC, a więc wnętrza na trzech kondygnacjach budynku biurowego oraz dwóch kondygnacjach budynku konferencyjno- socjalnego, takich jak: sala konferencyjna, sala audytoryjna, gabinety kierownictwa, otwarte przestrzenie biurowe, kafeteria, vip room, sala sportowa, ciągi korytarzowe i klatki schodowe, toalety. Aranżując poszczególne strefy autor wpisywał się w istniejący plan funkcjonalny, będący częścią kompleksu architektonicznego zaprojektowanego przez Pierre’a Barillot’a, na który składają się trzy części – budynek biurowy, budynek konferencyjno-socjalny i budynek szkoły.

4. Katalog 02, PROJEKT WNĘTRZ GŁÓWNEJ SIEDZIBY FIRMY LDLC W LIMONEST KOŁO LYONU WE FRANCJI, str. 4

W katalogu 02 przedstawiono szczegółowo informacje projektowe i różne koncepcje w zakresie wizualizacji, rzutów i kładów dotyczące każdego z tych wnętrz. Co godne podkreślenia – autor konsekwentnie realizuje ideę odniesień plastycznych, znaków i symboli odwołujących się do credo firmy: „Zuchwałość, Pasja, Bliskość, Solidarność i Przyjemność”.

Poszukiwanie znaczeń, własnego języka symboli w odniesieniu do określonego miejsca, konotacje ideowe które są analizowane w wielu aspektach – zastanej architektury, krajobrazu, funkcji, credo firmy jest bardzo ciekawym etapem tego opracowania i świadczy o dojrzałości projektowej i artystycznej habilitanta. Projekt ten, począwszy od aranżacji holu głównego obejmuje wiele różnorodnych funkcjonalnie wnętrz i stref. Każda z nich została konsekwentnie opracowana, dając zaplanowane zamierzenia – spójność rozwiązań wnętrzarskich, a jednocześnie odczuwanie znaczeń i symboliki miejsc za pomocą decyzji artystycznych odwołujących się do oddziaływania koloru, dynamiki i symboliki formy i kształtu.

Jest to niewątpliwie znaczące osiągnięcie projektowe, które oceniam jako wyjątkowe w dorobku projektowym habilitanta.

5. Konkluzja

Po zapoznaniu się z autoreferatem, dokumentacją dotyczącą dorobku twórczego, dydaktycznego, organizacyjnego oraz wskazanym jako praca habilitacyjna dziełem stwierdzam, że przedstawiona praca spełnia wymagania art. 16 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku (z późniejszymi zmianami) o stopniach naukowych i tytułach oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki, stanowiąc znaczący wkład w rozwój wskazanej dyscypliny.

Dr Mikołaj Stankowski jest wszechstronnym projektantem, który w pracy projektowej podąża konsekwentnie obraną spójną, artystyczną i intelektualną drogą twórczą, prezentując wysokiej jakości oryginalne osiągnięcia projektowe i artystyczne.

W związku z powyższym wnioskuję do Rady Wydziału Architektury Wnętrz i Scenografii Uniwersytetu Artystycznego im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu o nadanie dr Mikołajowi Stankowskiemu stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

